

י ש י ב ה י"ז

של ועדת הכנסת.

יום ג', ח' תמוז תש"ט, 5.7.1949.

רל

הישיבה נפתחה ב-08.40.

השתתפו: י. הררי, יו"ר
גב' פ. אילניח
מ. בן-עמי
י. ברי-הודה
ד. ברי-האהאי
י. ברץ
א. ג'רג'ורח
ח. כהן-מיגורי
ש. כ"ץ
צ. יהודה
א. מזור
גב' ע. מימון
מ. נורוק
י. סרלין
נ. פרידמן-ילין (בזכות דעה מיעצת)
י. קוסוי
גב' י. שמחוניח
א. שפטל

ז. גלוסקא (בזכות דעה מיעצת) - באחור
מ. גרבובסקי (באחור)

נ. ניר - סגן-יו"ר הכנסת
מ. רוזטי - מזכיר הכנסת
א. צידון - סגן-מזכיר הכנסת
מתרגם לערבית.

ר.ל.

ועדה הכנסת
5.7.49

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. הררי:

י. בריהודה:

לסדר: קבלנו אתמול העתק מן המכתב אשר נשלח ע"י הפרלמנט האירי, ובו בקשה למסור אותו לא לחברי הכנסת, אלא לכנסת, כתוב: "הפרלמנט האירי הטיל עלי לבקש למסור את תוכן ההחלטה לכנסת הראשונה." דבר זה אומר שיש להביא את המכתב לישיבה ולפרוטוקול של הישיבה, אחרת לא היו אומרים: "לכנסת" אלא: "לחברי הכנסת". מי רשאי להחליט לא למלא את הבקשה? - כי לא מלאו אותה. למלא את הבקשה - ברור לי שהנשיאות רשאית; אך לא למלא אותה - לדעתי יכולה רק הכנסת. אני מבקש להוסיף זאת כסעיף לסדר-היום.

אני חושב שיהיה זה נכון אם חבר הכנסת

צ. יהודה:

ברייהודה יחזור על הדבר בהשדמנות

הנכונה: כאשר יו"ר הכנסת יהיה נוכח בישיבה. אני מציע, לאחר ששמענו את דברי ברייהודה להחליט לשמוע את הדברים בפעם השניה בנוכחות יו"ר הכנסת, ואז נדון אם לדון בשאלה או לא לדון בה.

אני חושב שהענין שייך לוועדת החוץ, כי

מ. נורוק:

זהו ענין בינלאומי.

האם ועדת-המשנה שלנו החלה לדון

י. שמחוני:

בזכויות או בהגבלת הזכויות של חבר

הכנסת?

י. הררי:

לדעתי, מלבד ועדת המשנה להקנון ועדת המשנה למכתבים, וקצת גם ועדת המינויים, כל יתר ועדות המשנה אינן עושות כלום. בעיקר אני מודאג מועדת המשנה לסדר-הבית אשר צריכה היתה להיות פעילה מאוד.

גב' י. שמחוני:

שאלתי את השאלה הזאת כיון שאני מוטרדת לעתים מהעובדה שישנם חברי כנסת אשר אינם באים כלל לישיבות. כאשר השאלה מופנית אלי אני אומרת שחיה ועדה אשר תדון באיזה מידה חייב חבר הכנסת להשתתף בישיבות.

ד. בר-רב-האי:

אני רוצה להעלות שאלה אחרת לסדר: יש לי רושם שכל אזור במדינת ישראל נזדעזע מהודעת משרד הבטחון בענין טוביאנסקי. אי-אפשר לעבור על זה לסדר-היום. אינני מוכן להסתפק בהודעת משרד הבטחון. משרד הבטחון עשה את שלו: חקר מה שחקר, הגיע למסקנה ולא חיפה על הדבר האיום אשר נעשה אלא ספר בגלוי שטוביאנסקי נמצא חף מפשע. השאלה היא אם הכנסת פטורה מלהגיד את דברה במקרה כזה. מקרה כזה, בראשית צעדיה של המדינה, מזעזע את כל יסודותיה, וזה צריך למצוא ביטוי מעל במת הכנסת.

צ. יהודה:

אני מודאג מאוד מההצעה הזאת. לו היה זה נושא לדיון, כי אז הדיון היה מחפרץ. אם זה איננו - סימן שאנשים מקבלים את הדבר.

היו"ר י. הררי:

אם בכלל צריכה להיות תגובה, היא צריכה לבוא היום, לכן דבר זה צריך להיות הראשון בסדר-היום של ישיבתנו. אפוא אני מציע להכנס בדיון על סעיף זה.

ישנה גם הצעת בר-יהודה להכניס לסדר-היום את שאלת המכתב שקבלנו מן הפרלמנט האירי.

מתליטים: להכניס לסדר-היום של הועדה את שאלת המכתב שנתקבל מן הפרלמנט האירי, ואת ענין טוביאנסקי. מתחילים בדיון בשאלת טוביאנסקי.

המתח מ. טוביאנסקי

י. בר-יהודה:

כשקראתי על המקרה הזדעזעתי משני דברים:

מהאפשרות של שגיאה משפטית בענין שאין

לו אח"כ אפשרות של חיקון - פסק-דין מוות, ומאופן ביטול פסק-הדין, כי

איני הושב שאפשר לבטל פסק-הדין בצורה כזאת. לדעתי פסק-דין כזה יכול

להיות מבוטל רק באופן פומבי, ע"י משפט. אני רוצה לדעת את הכל, אינני

מסתפק בכך ששני קצינים באיזה מקום ישבו וראו משהו, אם כי אין בזה

הטלח חשד או דופי על אנשים. כדי לבטל פסק-דין מוות צריך להיות משפט

ולא משהו אדמיניסטרטיבי. אני הושב שדבר זה אינו בסמכותנו, הוא צריך

לעבור בוועדת הבטחון. אך איני מסכים לשום הבעת דעה עד לאחר שיהיה

משפט פומבי. אני דורש משפט פומבי, והמשפט הפומבי צריך לאמר את הכל.

אגב, אני הושב שרק משפט פומבי הוא הדרך להחזרת הכבוד - את החיים כבר

אי-אפשר להחזיר. אני לא ידעתי ולא יודע את הענין, לא הכרתי את האיש,

ואין הדבר קשור באיזה שהיא גישה והערכת הענין לגופו. כשם שאני מזועזע

מאפשרות של מקרה כזאת, אינני מסכים שדבר כזה יסודר בדרך אדמיניסטרטיבית.

אני מציע להעביר את הענין לוועדת

הוץ ובטחון בבקשה שהדיון בזה יהיה דחוף ובהמלצה שהדבר יסודר בדרך של

משפט פומבי.

ר.ל.

ועדה הכנסת
5.7.49
המחת"מ. טוביאנסקי

גב' ע. מימון: קרה לנו מקרה לגבי הענין הנדון שהדבר נודע, אך אני מהארת לעצמי שכבר קרו מקרים כאלה גם במקומות אחרים. לדעתי צריך להעביר את הענין לוועדה הבטחון והיא תחליט אם צריך להעביר את הדבר לכנסת.

מ. נורוק: מבחינה פורמלית בודאי שצריך להיות משפט אשר יבטל את פסק-הדין.

מ. בן-עמי: אם שר הבטחון הודיע שכל הענין הזה לא היה מבוסס, והוצא להורג אדם חף-מפשע וכו' - זה די והותר לכבוד המנוח, אין אנו בולכים להחיות מתים. נדמה לי שהחקירה שנעשתה ע"י משרד הבטחון נאמנה עלינו, והם הוציאו חוות-דעת מוסמכת. אם משרד הבטחון אשר אחראי לפעולות האלה, אומר שנעשתה כאן עוולה והאיש חף-מפשע - אין צורך לסבך את הדברים האלה יותר.

י. סרלין: אני חושב שהגישה צריכה להיות לא האם טוביאנסקי המנוח טוהר ויצא זכאי כלפי אשתו ובניו, אלא האם במדינה שהחוק שולט בה וצריך לשלוט בה, זאת היא הפרוצדורה. מה שעשה שר הבטחון עד עכשיו - הוא נאמן עלי. אך בארץ אשר החוק צריך לשלוט בה, אין עושים רביזיה של משפט בחדרי הדורים, בשעה שצריך להיות משפט פומבי. יחכן שהמשפט הפומבי לא יהיה נוה כל כך למשפחה, לגולל מחדש את כל הענין בשעה שיש להם הסיפוק הגמור מההודעה. אך בשבילנו, החיים עדין, דרוש משפט.

רל.

ועדת הכנסת
5.7.49
המתח מ. טוביאנסקי

אני רואה שהנואמים מתוכחים אם נחוץ
או לא נחוץ משפט. הדבר העומד לדיון

י. הררי:

הוא: מה היא הצורה הנאותה להביא דבר כזה בפני הכנסת.

אני רוצה להתזיר את השאלה לקדמותה:

ד. בר-רב-האי:

אני מתפלא מאוד לשיקול הדעת מסביב

לשולחן הזה. זה כמה שבועות מתהלכות בארץ שמועות שבענין של טוביאנסקי
היתה שגיאה פטאלית, והנה באה הבוקר ההודעה הרשמית על כך. הצעתי
אינה עומדת בסתירה למה שאמר בר-יהודה א. סרלין. אך ישנם שלבים בענין
זה. ישנו זעזוע כללי של האזרח בישראל על ביצוע פסק-דין או לא פסק-דין
של מוחל, על יסוד החלטה ללא פסק-דין, או על יסוד פרוצדורה בלתי מספיקה.
על דבר כזה, ביה"נ צעיר בראשית צעדיה של המדינה, איננו יכול לעבור
בשקט, הוא חייב לאמר משהו. הכנסת יכולה לאמר שהיא דורשת לא להסתפק
בתקירה מיידית אלא לעשות משפט, כי אנחנו מעוניינים לראות את אותם
הגורמים בפני ביה"ד. העתונות היום תהיה מלאה בענין זה. לא יתכן
שהבית הגבוה ביותר במדינת ישראל יעבור על רצח משפטי בלי הגבה.
אינני יודע איך ננוח ונשקט כאשר הדם הזה צועק.

לסדר: היתה הצעה להעביר זאת לוועדת

י. ברע:

הבטחון. אני מציע להצביע אותה.

הענין הוא בודאי נורא. אצלנו כל נפש

א. מזור:

מישראל היא דבר גדול. מצד שני, אם

יש משהו רע - "ובערת הרע מקרבך". אך אינני יודע על מה הויכוח. קראנו
היום שמשרד הבטחון עשה כבר מה שצריך לעשות. שמעתי מחברים שכבר

ר.ל.

ועדת הכנסת
5.7.49
המתת מ. טוביאנסקי
א. מזור

מכינים שאילתא, ואני חושב שזה יהיה יותר גרוע. אני מציע לבקש מנשיא
הכנסת להתקשר עם שר הבטחון כדי לדעת על סמך מה נעשה הדבר, ועל סמך
מה החליטו מה שהחליטו.

ח. כהן-מיגורי:
אני חושב שבדברים ממין זה, בדיני
נפשטת, לאחר שזה מובא להוצאה לפועל,
בודאי היו דיונים מספיקים, וכך גם קבל זאת הקהל בזמנו: שנמצאה אשמה,
ופסק-הדין הוצא לפועל על סמך האשמה. אם מחדשים היום את הדבר הזה,
לאחר כל כך הרבה זמן, הרי אינני יודע אם הכנסת, בתור מוסד עליון
של המדינה, יכולה לקבל זאת. אם רוצים באמת להינקות, צריך אולי להביא
לידי משפט פומבי, ואז יהיה להוכחה הזאת מובן לגמרי אחר בעיני
הציבור.

גב' י. שמחוני:
אני רוצה להציע שועדת הכנסת המליץ
בפני יו"ר הישיבה של היום שיביע
את רגשי צערנו והזדעזעונו לדיעות אלה שנפרסמו בעתון ממקום זה כה
מסמכים כמשרד הבטחון, וידוע כי הענין ימסר לוועדת חוץ ובטחון כדי
שהיא חשמה את כל האינפורמציה הכרוכה בדבר ותחליט על צעדים - אם
יש לאחוז בכאלה - בעקבות הדבר הזה.

ג. ניר:
אני אדבר לא בתור סגן-יו"ר אלא בתור
חבר שמשחתף אחכם בעבודה. השאלה הראשונה
שעומדת היא אם הכנסת מגיבה או לא מגיבה. אם ללכת בדרכי החברה שמחוני,
מתקבל כך: מצד אחד אנחנו מגיבים מיד, ומצד שני מוסרים זאת לוועדת
חוץ ובטחון. הדבר הזה אינו הגיוני לדעתי.
יתכן שאני איש אכזרי, אך אני לא

רל.

ועדת הכנסת

5.7.49

המחת"מ. טוביאנסקי

נ. ניר

הזדעזתי. אני זוכר את יוני 1948, אני זוכר לא רק מה שמספרים עכשיו על ענין טוביאנסקי, אני זוכר עוד כמה דברים. פסק-הדין היה אדמיניסטרטיבי, החקירה הייתה אדמיניסטרטיבית, אך תרשו לי להגיד שאינני יודע מדוע אני צריך להאמין לחקירה אדמיניסטרטיבית עכשיו יותר מאשר אני צריך להאמין לחקירה אדמיניסטרטיבית אז. הכנסת צריכה להכנס לענין זה רק כאשר הענין יהיה ברור. אינני מציע לעשות משפט, מי שרוצה זאת - יציע, אך לא הכנסת. שמענו שתי חוצאות של חקירות משפטיות באותו ענין, מי שרוצה יכול להאמין לחקירה ההיא, ומי שרוצה - לחקירה הזאת. מדוע הכנסת צריכה להכנס לענין זה כאשר אין לה כל הוכחות מלבד חקירות אדמיניסטרטיביות.

לדעתי עלינו לעבור על ענין זה לסדר-

היום. אם מישהו מעונין בדבר זה - יביא זאת לוועדת בטחון, ידחש משפט וכו'. ועדת הכנסת אינה צריכה להציע כלום.

י. הררי: ישנן כאן שלוש בעיות. בעיה אחת: אומרם

שהענין עדין לא מוכן. אם אנחנו כל כך

נאמנים לחוקה, מחובתי להגיד לכם שלפי חוקת השיפוט חש"ח, כל פסק-דין

של בי"ד צבאי טעון אישור של ראש המפקדה הארצית אשר סמכויותיו עברו

לשר הבטחון, וברגע ששר הבטחון אינו מאשר את פסק-הדין, - פסק-הדין

אינו חוקי. לדעתי לא צריך היה לקיים משפט ולברר, כי עצם העוברה

ששר הבטחון לא אישר את פסק-הדין ~~צבאית~~ בהתאם לחוק שהיה אז, לא אישר

את פסק-הדין - מספיקה. אין כאן שאלה של חקירה משפטית.

היתה הצעה להעביר את הדבר לוועדת חוץ

ובטחון. כאן ישנה בעיה פרלמנטאריה: האם חברי הוועדה הזאת יכולים ליצור

בעיות מדי פעם בפעם, חשובות ולא חשובות, ממדרגה ראשונה או לא

ממדרגה ראשונה, ולהגיד לוועדות: עליכן לדון בהן. יכול להיות מצב

שאנחנו נעביר את הענין לוועדה חוץ ובטחון, וועדה חוץ ובטחון תגיד: אינני מקבלת פקודות מועדת הכנסת על מה לדון, וברגע שאנחנו, ועדה חוץ ובטחון, נרצה לדון על ענין טוביאנסקי, לא נחכה שועדת הכנסת תגיד לנו לדון על כך. הפקידה של ועדת הכנסת הוא לדון ולהחליט לאיזה ועדות להעביר ענינים אשר הכנסת החליטה לדון בהם, אך אין זה מסמכותה - לדעתי - להעלות בעצמה ענינים ולהייב את הכנסת לדון בהם.

ישנה שאלה של חגובה בכנסת. החגובה

הראשונה שלי היחה הזדעזעות, אך גם הזדעזעות לטובה עד כמה שזה הגון ויפה שבמדינת ישראל ישנו אומץ הלב להודות על דברים, מה שבהרבה מדינות אינו כן. אם בכלל לדבר על חגובה - מה שלא הייתי מציץ, מפני שהציבור אולי לא יבין זאת - הרי חגובה הכנסת צריכה להיות כזאת, שאנחנו מקבלים בברכה את העובדה שמשרד הבטחון לא חיפה על הדבר למרות אי-הנעימות והיה לו אומץ לב להשיב למשפחה את היושר וכו'. אני חושב שההגבה הנאותה כבר נעשתה, והכנסת לא תוכל לשנות את העוול שנעשה בזמנו. ירושלים גם לא היחה כלולה אז בתוך המדינה, ונעשו כל כך הרבה דברים אשר יש להזדעזע מהם, בחזיתות ולא בחזיתות, שחיה זאת דיספרופורציה אם תהיה חגובה דוקא בענין טוביאנסקי. הדבר החשוב הוא שמשרד הבטחון לא חסך עמל, וברגע שנוכח כי נגרם כאן עוהל משווע, הצהיר והודה בזאת. לי נדמה שהצורה הנאותה ביותר תהיה כי נעבור על ענין זה לסדר-היום.

לא יתכן שמאורע כזה יעבור ללא כל חגובה

מ. בן-עמי:

מצד הכנסת. הכנסת לא יכולה לשמוע

הודעה כזאת בעתונות, ואולי תהיה גם ברדיו, שנעשתה עוולה כל כך גדולה בישראל, ולעבור על זה לסדר-היום כאילו כלום לא קרה. אם הדברים נכונים, הרי זה ממש רצח. אין זה רצח משפטי, כי היו אלה אנשים שלא היו מוסמכים להיות שופטים ולבצע פסק-דין. אם עשו זאת - זה רצח. מכל מקום, לא יתכן

ר.ל.

ועד הכנסת
5.7.49
המתח. מ. טוביאנסקי
מ. בן-עמי

שהכנסת לא תגיב על כך. ועדת הכנסת צריכה להחליט בלתי צורה הדבר יופיע בכנסת. אני מציע שאחד מחברי הועדה יקום וישאל מה בדעת הממשלה לעשות לגבי שלושת האנשים אשר ביצעו את הדבר הזה ומה היו המסיבות אשר גרמו לידי פעולה כל כך אכזרית, טראגית ובלתי מובנת. בצורה זאת הדבר יבוא לידי הודעה בכנסת ואז הכנסת תקבע את הדרך אשר נראית לה להגנה על אזרחי המדינה לעתיד לבוא, כדי שמקרים כאלה לא יאזרחו יישנו.

י. קוסובי

אני מבין שאנחנו יכולים ללמוד לקח מהמקרה הזה כאשר נדון על חוקת השיפוט הצבאי, ולדאוג לכך שבענינים הכרוכים באשמה חובטת פרוצדורה כזאת אשר על-ידי מדינת ישראל תמנע אסונות כאלה. אך אין טעם לשוב ולדון על המקרה הזה בכנסת לאחר שקוראים על השתלשלות הענינים בעתון: ההודעה שהרצח נעשה מתוך טעות טראגית ושהמדינה מחזירה למשפחת המנוח את הרפוטציה המלאה, וכן שהאחראים יועמדו למשפט. כל המדינה - כי הממשלה ושר הבטחון סמלו את המדינה - הזדעזעה מעצם העובדה, אך הזדעזעה גם לטובה, כי בכל זאת הדם לא נשפך לשוא מבתינת ביטוי היכולת המוסרית של המדינה להכיר בטעות זאת ולעשות הכל כדי שתתגלה האמת, ויהיה זה מכאיב גם לשמה של המדינה וגם לשמו של שר הבטחון. כל פרסטיג'ה לא עמדה למכשול, הכל נעשה ברמה המוסרית הגבוהה ביותר. לשם מה לדרוש משפט כאשר אומרים לנו שהאחראים לרצח נמסרה כבר למשפט? אני חושב שדבר זה מיותר. אני משוכנע כי שר הבטחון ימסור הצהרה בכנסת בענין זה. אך לדרוש משפט - זה הוא אבסורד, כי דבר דבר יעבור לפי הפרוצדורה החוקית המתאימה.

אולם חוק השיפוט הצבאי, לאור המקרה הזה, איננו מספיק. עלינו לדאוג שאדם לא יוצא להורד טרם שיובטחו כל הדברים לפי פרוצדורה משפטית חמורה ביותר.

רל.

ועדת הכנסת
5.7.49
המח"מ. טוביאנסקי
י. קוסוי

אני מתנגד להצעה שהענין יובא לכנסת.

דבר זה, לדעתי, יגרע מהעוצמה המוסרית שהמדינה גילחה בענין זה.

היו"ר י. הררי:

ישנן שתי הצעות מרחיקות לכת: הצעה

ראשונה - שהענין ימצא צורת הבעה בכנסת

וע"י הכנסת. הצעה שנייה - שעוברים לסדר-היום.

י. ברייהודה:

ישנה גם ההצעה להעביר את הענין לוועדת

חוץ ובטחון. אמנם אין זה בסמכותנו

לחייב את ועדת חוץ ובטחון לדון בזה, אך אנחנו יכולים להעביר את הענין אליה.

היו"ר י. הררי:

ה צ ב ע ה

אצביע קודם את ההצעה, שלדעתי אינה חוקית: להעביר את הענין לוועדת חוץ ובטחון.

בעד - 7

נגד - 7

ההצעה לא נחקבלה.

בעד ההצעה שהכנסת תגיבה על הענין של טוביאנסקי באיזה שהיא צורה - 9
בעד ההצעה שהכנסת אינה מגיבה על הענין הזה - 2

מתליטים: על הכנסת למצוא צורת הגבה על ענין טוביאנסקי.

רל.

ועד הכנסת
5.7.49
המתח. מ. טוביאנסקי
י. הררי

ההצעה היחידה של תגובה היא הצעה

חברת הכנסת שמחוננית, שהיו"ר, בפתיחת הישיבה, יאמר כמה מלים בענין זה.

אני מציע שהיו"ר יאמר שהענין הוא

י. בריהודה:

כל כך יוצא מגדר הרגיל, עד כיון הוא

מקוה שיהיה משפט פומבי בענין זה.

אני מציע שהיו"ר יודיע גם שהוא שמח

י. הררי:

כי נמצא הכוח להודות על העובדה הזאת.

אני חושב שיו"ר הכנסת צריך להודיע

י. סרלין:

שלושה דברים: א) על הקלוח הטראגית

שהיתה בענין זה, ואם כי היא טראגית מאוד יש להתחשב באיזה מסיבות

נעשה הדבר; ב) לקדם בברכה את הפעולה שעשה משרד הבטחון בענין זה; ג) להודיע

שהכנסת מחכה למשפט אשר בפניו יועמד האחראים לטעות טראגית זאת.

אני מציע: א) מציינים בסיפוק שנמצא

י. בריהודה:

הכוח להעמיד ענין כה קשה לבדיקה מחדש

ללא התחשבות עם פרסטיג'ה וכו'; ב) הענין כה טראגי ונעשה בחנאים כל

כך יוצאים מן הכלל, עד כי מקווים שתמצא הדרך לבדיקה פומבית משפטית של

הענין.

כיון שאני אהיה יו"ר בישיבת הכנסת היום,

נ. ניר:

ואצטרך להגיד מה שאתם תחליטו, אני

מבקש שתחליטו על נוסח ותמסרו לי אותו בכתב, היות ולבי אינו נוטה

למצא

רל.

ועד הכנסת
5.7.49
המתח מ. טוביאנסקי
נ. ניר

לדבר הזה. אם הועדה תחליט מה צריך להיאמר בהודעת היו"ר, צריכים לשמח כמה חברים מן הועדה ולעבד את הנוסח.

גב' ע. מימון:
הדבר צריך להיעשות בצורה כזאת שלא יהיו אחר כך ויכוחים.

גב' י. שמחוני:
אני מציעה לחברים לזכור שהצעה כי היו"ר יביע את דעתו שהועדה המחאימה של הכנסת - וברור שזאת ועדת חוץ ובטחון - תכנס לפרטי הענין ותחליט על הצעדים אשר יש לנקוט. אין לי התנגדות שיהיה משפט פומבי על מה שנעשה. אך יתכן שכאשר שר הבטחון או מישהו במקומו ימסרו על הענין, יסובר לוועדה שמה שנעשה היה מספיק. אינני בעד זה שכבר בהודעת היו"ר יזכר ענין המשפט הפומבי.

היו"ר י. הררי:

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה שהועדה תדון ותחליט כיצד לנסח את הודעת היו"ר - מיעוט.
בעד ההצעה שמוסרים את הניסוח לוועדת משנה - רוב.

מחליטים:
למסור את ניסוח הודעת היו"ר בכנסת בענין המתח טוביאנסקי, לוועדת משנה. לחברי ועדת-משנה זאת נבחרו: ד. בר-רב-האי י. הררי, נ. ניר.

אנחנו עוברים לסעיף אשר סגן-יו"ר הכנסת רוצה להביא בפנינו.

נ. ניר:

אני מבקש להפנות את תשומת לב

הועדה לשלושה דברים שהנשיאות מביאה

בפניכם היום:

השאלה הראשונה הועלתה בעקבות שאילתא

שהוגשה לשר האוצר על איזה סמך הוא משלם משכורת לחברי הכנסת היוצאים לחו"ל. שר האוצר ענה שהעניין אינו שייך לו והוא פונה לנשיאות שתביא את העניין בפני ועדת הכנסת כדי שתחליט בנוגע לחופש של חברי הכנסת, אם חברי הכנסת יכולים לצאת לחו"ל או אינם יכולים, לכמה זמן וכו'. סוף כל סוף, עד שלא יהיה תקנון, אין הנשיאות יכולה לתת או לא לתת חופש. אין אנתנו יודעים מה לעשות בעניין זה ואנו מבקשים מועדת הכנסת שתקבע הלכה, האם מותר לתת חופש לחבר כנסת, ולכמה זמן, והאם צריך לשלם משכורת לחבר כנסת בשביל אותו זמן שאינו משתתף בישיבות.

השאלה השנייה: הנשיאות מבקשת מועדת

הכנסת לקבוע ישיבה נוספת על חמש הישיבות לשבוע, עד ה-18 לאוגוסט. עלינו לסיים את הדיון על התקציב, אשר יקח עוד זמן רב, וכן גם מספר חוקים מסובכים וקשים מאוד, מלבד החוקים העומדים לדיון השבוע אשר גם כן אינם כל כך פשוטים. חוק השיפוט הצבאי יקח ודאי זמן רב, וגם חוק הגנה ובטחון קשה מאוד לעיין. עד ה-18 לאוגוסט נשאר לנו חודש ו-13 יום. כלי להוסיף ישיבה שישית לא נוכל לגמור את העבודה הזאת.

השאלה השלישית: שמנו לב לכך - וחרשו

לי להגיד זאת בגלוי - שברון על התקציב השומעים אינם שומעים והנואמים בורחים ואינם רוצים לדבר. עד עתה השתמשנו ב-13 שעות מתוך 30 שעות שהוקצבו לדיון זה. אם תהיה הסכמה להפחית את מספר השעות - תבוא עליכם ברכה. אני מפתח מאוד שגם אם נקבע שיש ישיבות לשבוע וגם אם נפחית את הזמן שנקבע לויכוח על התקציב, לא נוכל לגמור את העבודה עד ה-18 לאוגוסט.

ר.ל.

ועדת הכנסת
5.7.49

היו"ר י. הררי:

ביחס לתשלום משכורת לחברי הכנסת
בזמן שהם נמצאים בחופש, ואם לתת או
לא לתת חופש - אני חושב שהשאלה הזאת פתוחה בחופש ואפשר להכניסה לסדר-
היום באופן רגיל. שתי השאלות האחרות - תוספת ישיבה לשבוע והפחתת מספר
השעות של הדיון על התקציב - הן חופות ואני מציע לדון עליהן מראשונה.

מ. גרבובסקי:

אני מציע למסור את השאלה הראשונה,
בנוגע לחופש של חברי הכנסת, לוועדה

החקנון, שהיא חביא את הצעתה למליאת הועדה.

מחליטים: להכנס בדיון על הצעת הנשיאות
להוסיף ישיבה שישיה של הכנסת
עד הפגרא, ולהפחית את שעות הדיון
על התקציב.

רל.

הצעת הנשיאות להוספת ישיבה שישית של הכנסת
וכיצור הדיון על התקציב

מ. גרבובסקי:

אני מציע לקבל את ההצעה של תוספת ישיבה לשבוע, ואני מציע שישיבה זו תהיה ביום ג' בערב, כי אם נעשה זאת בבוקר הדבר יפגע בעבודת הועדות. אני מתנגד לקיצוץ הויכוח על התקציב. השאלה איננה מה הוא מספר השומעים. במידה שיש ערך לויכוח, יש לו ערך כלפי חוץ לא פחות מאשר כלפי פנים. אחד הנימוקים לקביעת שלושים שעות היה: להסביר לציבור באמצעות הכנסת את הערך של התקציב או ההתנגדות לו. אני מתנגד להצעת הנשיאות, ביחוד כאשר נקבל את ההצעה להוסיף ישיבה שישית. הויכוח הוא חמור, ואנחנו צריכים עוד לשמוע שרים בענין זה.

מ. בן-עמי:

אין אפשר לדון כעת על קיצוץ מספר השעות לויכוח על התקציב, לא ימצא גם מומחה אשר יוכל לחלק את מספר השעות, וישנן מפלגות אשר קבלו כבר את כל זמנן. אין אנחנו מתנגדים לקיום ישיבה נוספת של הכנסת אם יש הכרח בדבר. השאלה היא מתי. אינני חושב ששלושה ימים רצופים של עבודה בלילות, נותנים עידוד לחברי הכנסת להיות נוכחים בישיבות. אני מציע לקיים את הישיבה הנוספת באחד מימי עבודת הכנסת, בבוקר. אפשר יהיה לסדר את עבודת הועדות בצורה אחרת למשך הזמן הזה. ישיבת בוקר תהיה הרבה יותר יעילה גם מבחינת כושר ההסברה, כושר החגובה וכושר הקליטה של החברים, מאשר ישיבת ערב נוספת.

א. מזור:

החלטנו להשאיר את יום ג' בערב להתייעצות של הסיעות. אני מציע לקיים ישיבת-בוקר

ביום ה'.

ר.ל.

י. בר-יהודה:

אני מסכים לקיום ישיבה שישיה של

הכנסת, אך רק בתנאי מסוים. למעשה

בטלנו זמן רב ב-6 הישיבות שלנו מפני שבמקום 3- $\frac{1}{2}$ שעות, ישבנו 2- $\frac{1}{2}$

שעות. הנשיאות הסבירה בכל פעם שאין לה נואמים. אני מציע שנחליט

שנואם אשר קרא בשמו פעם ופעמיים - מאבד את זמנו, הוא וגם סיעתו. אם

הצעה זאת לא תתקבל אני אתנגד לישיבה שישיה.

אני בעד קיום הישיבה השישיה ביום ג'

בערב. בדרך כלל הסידור של חצי יום הפשי ביום ג' הוא סידור חשוב

ונכון. אך לעומת זאת, בשביל חלק מן החברים הרבה יותר קשה לוותר על

יום ה' לא מפני שביום זה הם נחים אלא מפני שהוא מוקדש לעבודות

הקשורות עם הכנסת בצורות אחרות.

ז. גלוסקא:

אינני חושב שאהם צריכים לקצץ את הזמן

שהוקצב לויכוח. בסיעות הגדולות, אנשי-הכוח

כבר דברו, הסבולנה מקיצוץ זה בעיקר הסיעות הקטנות.

אני מציע שועד הכנסת תאחו באמצעים

נגד צירים אשר עזבו את האולם ונוחנים לנואמים לדבר אל הכיסאות. אני

מסכים להצעת בר-יהודה לשלול מהסיעה את זמנה במקרה שהנואם איננו נוכח,

אני חושב שזה איננו תנאי דמוקראטי.

היו"ר י. הררי:

אני מציע שהחלטתנו לא תהיה כאילו אנחנו

קובעים ישיבה שישיה של הכנסת עד הפגרא,

אלא שבכל מקרה שהנשיא או חמציא לנכון, היא רשאית. על דעת עצמה לקיים ישיבה

שישיה בזמן שנקבע.

ר.ל.

ועדת הכנסת
5.7.49

תופשות לחברי הכנסת

מ. גרבובסקי:

כדי למנוע שאילתות ודיבורים בענין זה אני מציע לקבל החלטה שהענין עובר לוועדת התקנון, ואז אפשר יהיה להודיע שדנים על השאלה.

א. מזור:

אני מציע חיקון להצעה: ועדת התקנון בהשתתפות הנשיא אוה.

י. שמחוני:

בחחילת הישיבה שאלתי מדוע ועדת החסינות שלנו אינה עובדת. אני חושבת ששאלה זו צריכה לעבור לוועדת החסינות.

י. הררי:

בהזדמנות זו אני חוזר על כך שועדת החסינות וועדת סדרי הבית אינן פועלות. אני חושב שיש לדרוש מועדות אלה להתאסף. מאחר שחברת הכנסת אילנית הודיעה שאינה רוצה או אינה יכולה לרכוז את ועדת סדרי הבית, אני חושב שעל ועדת המינויים לדאוג שיהיה מרכז חדש לוועדה זו.

מ. גרבובסקי:

אין שום שייכות בין ענין נוכחות או כי נוכחות של חברי הכנסת בישיבות, ובין שאלת זכויותיהם או חסינותם, כי שאלה זו שייכת לתקנון, כשם שאופן הנהלת הישיבה שייך לתקנון. ענין החסינות, אם תהיה חוקת-היסודי יכנס לחוקת היסוד.

מתליטים: מעבירים את שאלת התופשות והאם יש לשלם משכורות לחברי הכנסת בעת חופשתם - לוועדת המשנה לעיבוד התקנון.

היו"ר י. הררי:

בישיבה הקודמת קבענו ששיטת

חלוקת הזמן בין הסיעות תעמוד

כסעיף ראשון לדיון בישיבתנו זו. בינתיים קבלתי מכתב מיו"ר

הכנסת האומר: "ביום שני ושלישי לא אהיה בהל"אביב ולכן אני

מבקש שמעופים אחרים שיהיו נדונים בוועדה הכנסת ידחו לישיבה של

הועדה ביום רביעי בבוקר, ב-11. לסעיפים הנ"ל שייך גם שיטת

חלוקת הזמן בו יכוחים וגם הצעות ועדת החקנון לסדרי הישיבות של

הכנסת". אמנם ביום ד' ב-11 לא התקיים ישיבה, אך אני חושב שלא תהיה

התנגדות שהדיון בעניינים אלה יידחה לשבוע הבא.

מתליטים: לדחות את הדיון על חלוקת הזמן
בו יכוחים ועל הצעות ועדת החקנון
לסדרי הישיבות של הכנסת - לישיבה
הבאה.

ע"ן סדר-היום ישנן שתי שאלות. השאלה

שעורר ברי"הודה בקשר עם מכתב הפרלמנט האירי, ובעיה תעודות הנסיעה

לחברי הכנסת. בעיה תעודות הנסיעה נובעת ממכתב ששלח חבר הכנסת אליהו

אלישר לשר המשפטים:

"הנני פונה אל כבודו בשאלה, האם הצורה בה ניתנות הקלות

אלה אינה פוגעת בשמה הטוב של הכנסת הראשונה.

הכרטיס אשר לפיו נהנים חברי הכנסת מההקלות הנ"ל איננו

כרטיס הכנסת או של איזה מחלקה ממשלתית שהיא. הכרטיס הוא של

מוסד נכבד מאוד אך פרטי בהחלט.

ודמני שזה יכל להתפרש כהענקה בלתי מוסרית מחברה או

קואופרטיב פרטי לחברי הכנסת ואין אני יודע אם זה לא יכול

לקבוע תקדים לקבלת הענקות מחברות או יחידים למצרכים שונים.

נהוג בעולם שכל ההקלות אשר ניתנות לחברי הפרלמנטים ניתנים אך

ורק בזכות היותם חברים בהם ועל פי צו או תשלום ממשלתי.

אני מעורר את השאלה הזו בכדי לקבוע שכל הנחות או הקלות אשר

ניתנות או ינתנו להבא לחברי הכנסת צריכות להנתן אך ורק עפ"י

כרטיס חבר מיוחד שיוצא לכלנו ע"י הכנסת עצמה ולא ע"י גורם

פרטי ויהיה זה הגורם הנכבד ביותר.

אין זה פוגע בהערכת ותודתי להקלות עצמן שח' התחבורה

העניקו לחברי הכנסת."

ר.ל.

ועדה הכנסת
5.7.49
י. הררי

על כך ישנה חשובה של שר המשפטים

לחבר הכנסת אלישר:

%הענין אשר אין מחייחם שאלתך מיום ב' סיון
תש"ט (30.5.49) הוא בסמכות ועדה הכנסת. על כן
הפניתי את מכתבך הנדון אל הועדה הזו.

יש להניח ששאלת המכתב של הפרלמנט

האירי, יוחר בו ערה.

מתליטים: לרון על המכתב של הפרלמנט
האירי.

מכתב הפרלמנט האירי

י. בריהודת:

בחרגום הרשמי של מכתב הפרלמנט

האירי כתוב: "הפרלמנט האירי הטיל

עלי לבקשך למסור ברוב אדיבוהך את תוכן ההחלטה לכנסת הראשו נה".
הנוסח הוא: למסור לכנסת, ולא לחברי הכנסת, ויש הבדל רב בכך. לכן
אני מציע: א) שהדבר הזה יוקרא בכנסת; ב) לפני הקראת המכתב בכנסת
נשאל את דעת ועדת חוץ ובטחון אם אין לה משהו נגד הקראת המכתב בכנסת.
אין אנחנו ביחסים כאלה עם אנגליה שאנחנו צריכים להמנע מהקראת
והכנסה לפרוטוקול של החלטת הפרלמנט האירי. אולם אני מסכים שועדת
חוץ ובטחון תדון בכך, ואם תמצא בזה משהו פסול - תפסול. אם ועדת
חוץ ובטחון לא תפסול, הרי ברור שאדיבות מינימאלית לגוף העניין,
חובעת מאחור למלא את הבקשה הזאת, אפילו בצורה פשוטה של הכנסה
לפרוטוקול. אם אין זה נכנס לפרוטוקול, פירושו שענינו בשלילה על
בקשת הפרלמנט האירי, וכדי לענות בשלילה צריכה להיות החלטה.

מ. גרבו בסקי:

אני מציע לא לקבל כרגע כל החלטה,

אלא להפסיק את הדיון ולהעביר את

השאלה הזאת לוועדת החוץ. העניין דליקטי ומאוד רציני, ואינני יודע
איך נוהגים במקרים כאלה. בודאי יש איזה שהם גורמים שטעונונים
הסברה. אני מציע שלאחר שהעניין יידון בוועדת חוץ ובטחון, ישוב
לוועדת הכנסת.

י. סרלין:

אני תומך בהצעתך גרבו בסקי, כי העניין

שייך רק לוועדת חוץ ובטחון.

י. הררי:

לדעתי, הבעיה הזאת שייכת רק

לוועדת הכנסת, כי על ועדה חוץ

לטפל בבקשות ובפניות אל הכנסת. המכתב הזה כרוך במקרה בעניינים

פוליטיים, ולכן אנחנו יכולים להתייעץ עם ועדה חוץ ובטחון.

אני מתנגד להשקפת חבר הכנסת

בר-יהודה שאם פרלמנט פונה אלינו להקריא משהו בכנסת, אנחנו צריכים

לעשות זאת. (י. בר-יהודה: אם לא - צריך להחליט לא להקריא). ההנחה

הראשונה היא שכל מה שהכנסת מקבלת, לא מכניסים לפרוטוקול או לישיבת

הכנסת אלא אם הכנסת רוצה לעשות זאת. עלי לפסוק הלכה, שאם פרלמנט

פונה לכנסת, לא מביאים את הדבר בצורה אחרת מאשר יו"ר הכנסת והסגנים

הביאו זאת. אם לחברי הכנסת יש הצעה אחרת, עליהם להביא אותה לדיון.

השאלה ~~אז~~ אם במדיניות החוץ

שלנו עלינו לתת חשומת לב כזאת לאירלנד ומכה כזאת לבריטניה - שייכת

לוועדת חוץ ובטחון. אם ועדת חוץ ובטחון תמצא לנחוץ לעולם את השאלה

או לדון בה - תעשה זאת.

י. קוסובי:

אני רוצה להציע שבדרך כלל לא יהיה

אצלנו נוהג של הקראת מכתבים

פוליטיים ממדרגה ראשונה בכנסת. אין הענין כל כך פשוט. אם מתק

נפרסם את המכתב הזה בכנסת, ידע כל העולם איך נהגנו, ויחחילו לזרום

אלינו מכתבים לאלפים, כי כל אחד יהיה מעונין שנפרסם מה שהוא רוצה.

לשם מה לנו כל הסבך הזה? הרי כתוצאה מזה נתחיל להתקוטט בחוכנו

על כך ענין וענין! אני נגד פרוצדורה כזאת. אני חושב שהפרוצדורה

שהונהגה, שמביאים את המכתב לחשומת לב חברי הכנסת, היא פרוצדורה

טובה. אם נכניס איזה שהוא תקדים בענין זה, הדבר עלול לסבך אותנו

בטיב בוכים פוליטיים די חמורים.

ר.ל.

ועדת הכנסת
5.7.49
מכתב הפרלמנט האירי

ממזכירות הכנסת מודיעים שלא ברור
אם אירלנד כבר הכירה בנו.

י. הררי:

אם כן, אני מוריד את הצעה. אני
מציע שנחליט - ללא כל קשר עם ועדת

י. בר-יהודה:

החוץ - שבשום צורה לא נפרסם דקומנט ממדינה שלא הכירה בנו.

אם מר בר-יהודה מוריד את הענין,
אני רוצה להעלות אותו מחדש בהצעה

ש. כ"ץ:

פשוטה: להעביר את השאלה לוועדת חוץ ובטחון. אם הם יקבלו הודעה
שאירלנד לא הכירה בנו, הם יחליטו איך לנהוג.

לפרוצדורה: לדעתי הענין לא שייך
לוועדת הכנסת. אני רוצה להפנות את

י. סרצ'ין:

חשומת לב היו"ר לסמכויות ועדת הכנסת: "העברת בקשות המוגשות לכנסת
מהציבור". בקשות מפרלמנטים לא נכנסות לכאן. בסמכותה של ועדתנו גם
"ציון בבקשות שאינן נוגעות לשום ועדה". הרי לא תעלו על דעתכם שאין
זה שייך לוועדת חוץ. לכן אני מציע להעביר את הענין לוועדת החוץ.

לדעתי אצא אנחנו חייבים לנהוג

מ. בן-עמי:

באדיבות: קבלנו - רשמנו בפרוטוקול.
הדבר הזה אינו קובע יחסים בינינו ובין אנגליה. אנחנו לא קובעים כלום
לגופו של הענין, אלא רק לוקחים את הדבר לחשומת לבנו. כל הרגישוח
המופרזת הזאת - אין בה ברכה. הכנסת מוסמכת, ועליה להחליט.

רל.

ועדת הכנסת
5.7.49
מכתב הפרלמנט האירי

ד. בר-רב-האי:

הופתעתי קצת ממהלך הו'כוח. אני

כופר בזה שבמת הכנסת היא במה חופשית

למכתבים ולפניות. האחראי לבמת הכנסת הוא יו"ר הכנסת, לא ועדת החוץ
ולא ועדת הכנסת. נחקבל מכתב, הפעם במקרה מהפרלמנט האירי, בו הוא
מחבקש להודיע לכנסת משהו מסוים. היו"ר אחראי לכבוד הכנסת. חזקה על
יו"ר הכנסת שאם ימצא שיש בפניה זאת משהו הקשור עם שאלת היחסים
החיצוניים של מדינת ישראל, יתייעץ עם האינסטנציה המתאימה. אין יו"ר
הכנסת חייב להתייעץ עם האינסטנציה המתאימה, כי הוא קובע מה יש
להביא לכנסת. לדעתי יו"ר הכנסת עשה את המקסימום אשר יכול היה
לעשה.

י. הררי:

המזכירות בררה בינתיים, ונודע כי

אירלנד הכירה בנו דה-פאקטו.

י. בר-יהודה:

אם כך, אינני מוריד את הצעתי.

י. קוסובי:

מכיון שדבר זה קובע תקדים, והוא

נוגע גם לוועדת חוץ ובטחון וגם

לוועדת הכנסת, אני מציע שהענין יעמוד לדיון עקרוני בישיבה משותפת

של ועדת חוץ וועדת הכנסת.

היו"ר י. הררי:

ה צ ב ע ה

בעד הצעה י. סרלין, שהענין אינה
שייך לוועדת הכנסת אלא לוועדת החוץ - 1
נגד - רוב.

הצעה לא נסקבלה.

רל.

ועדה הכנסת

5.7.49

מכתב הפרלמנט האירי

י. הררי

בעד הצעת קוסוי לקיים בירור פרינציפוני
של ועדת הכנסת וועדת חוץ יחד - 3
נגד - רוב.

ההצעה לא נתקבלה.

בעד הצעת ד. בר-רב-האי, שהענין שייך
ליו"ר הכנסת - 2
נגד - רוב.

ההצעה לא נתקבלה.

צא הצעה גרבוסקי (מצטרף אליה
בר-יהודה) שהענין יועבר לוועדת החוץ
ואח"כ יחזור לוועדת הכנסת -

מ ח ק ב ל ת.

הצעה היא, שועדת הכנסת קובעת הלכה
כי דברים כאלה אינם באים בפני הכנסת
אלא אם הועדה המתאימה תחליט על כך.
(מ. גרבוסקי: אני מבקש לדחות את
ההכרעה בשאלה זאת.)
(י. בר-יהודה: אני מציע לנסח זאת כך:
כל פניה של פרלמנט לא תובא ולא תועמד
בפני הכנסת בלי הצבעה על כך.)

מחליטים: לרון בשאלה זאת
לאחר הדיון בוועדת החוץ
על מכתב הפרלמנט האירי.

השיבה נסתיימה ב-11.00